

Statenmededeling aan Provinciale Staten

Onderwerp

Programma Hoogfrequent Spoor (PHS), tracé Meteren-Boxtel.

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Kennisnemen van

De stand van zaken en het vervolgproces inzake PHS.

Aanleiding

Ondanks de financiële crisis wordt verwacht dat zowel het reizigers- als het goederenvervoer over het spoor in de komende decennia zal groeien. Om die groei in goede banen te kunnen leiden heeft het Kabinet op 4 juni 2010 de voorkeursbeslissing genomen over het Programma Hoogfrequent Spoor (hierna: PHS). Het PHS moet er toe leiden dat vanaf 2020:

- ten behoeve van het reizigersvervoer tussen de belangrijkste grote steden 6 intercity's en 2 tot 6 sprinters per uur gaan rijden;
- ten behoeve van de economische ontwikkeling tot een toekomstvaste routing van het goederenvervoer wordt gekomen, waarbij zoveel mogelijk goederenvervoer via de Betuweroute gaat rijden.

Om het PHS te kunnen realiseren moet de capaciteit van het spoor op het tracé Meteren-Boxtel worden uitgebreid. Daarvoor is ondermeer de aanleg van de boog bij Meteren nodig, viersporigheid tussen 's-Hertogenbosch en Vught en zijn vrije kruisingen gepland voor de spoorwegovergangen Wolfskamerweg in Vught en Tongersestraat in Boxtel.

De frequentieverhoging van het aantal passerende treinen op het tracé Meteren-Boxtel zal tot nadelige effecten leiden op het gebied van leefbaarheid en barrièrewerking. Dit speelt vooral in de gemeenten Vught en Boxtel en in mindere mate in de gemeenten Haaren en 's-Hertogenbosch. Het komende jaar zal besloten moeten worden hoe en met welke financiële inzet deze nadelige effecten verminderd worden. Met deze statenmededeling informeren wij u over de stand van zaken en het verdere proces.

Bevoegdheid

De aanleg van infrastructuur op het zogenoemde hoofdspoorwegennet is de verantwoordelijkheid en bevoegdheid van het Rijk. Het ministerie van I&M en de betrokken gemeenten vragen de provincie om cofinanciering van bovenwettelijke maatregelen. Het is aan PS om daarvoor de financiële kaders te stellen. Gedeputeerde Staten hebben een uitvoerende rol.

Datum

10 juni 2013

Documentnummer

3426260

Kernboodschap

Datum

10 juni 2013

Documentnummer

3426260

1. *De realisatie van het PHS helpt om de positie van Noord-Brabant als 2^e economie van Nederland te versterken.*

Door haar strategische ligging ten opzichte van de Vlaamse Ruit, de Randstad en het Ruhrgebied trekt de provincie Noord-Brabant hoogwaardige bedrijven en kennis aan die er toe bijdragen dat ze momenteel de 2^e economie van Nederland vormt. Het PHS helpt om hiertoe goede verbindingen tussen multimodale knooppunten voor het reizigers- en goederenvervoer te realiseren. Dat versterkt het spoor als ruggengraat van het Brabantse openbaar vervoersysteem en als factor van belang voor de sociaal-economische ontwikkeling van Brabant.

2. *Realisatie van het PHS-tracé Meteren-Boxtel verlaagt de kans op een ongeval met gevaarlijke stoffen in de stedelijk verdichte gebieden.*

De spoorboog bij Meteren (als onderdeel van het beoogde tracé) verbindt het tracé aan de Betuweroute. Hierdoor kan de drukke Brabantroute¹ worden ontlast van goederentreinen en zal de kans op een ongeval met gevaarlijke stoffen in Dordrecht, Zevenbergen, Halderberge, Breda en Tilburg afnemen. Door de herrotering van de goederenstromen in samenhang met het gebruik van de Betuweroute wordt in 's-Hertogenbosch de wettelijke risiconorm niet overschreden.

3. *De spoorproblematiek in de gemeente Vught hoort bij de grootste knelpunten in Nederland.*

De leefbaarheid (geluid, trillingen, veiligheid, visuele hinder) en de barrièrewerking (oversteekbaarheid en geluidschermen) in de gemeente Vught vraagt om specifieke aandacht. Het dorp ligt aan 2 spoorlijnen ('s-Hertogenbosch - Tilburg en 's-Hertogenbosch - Eindhoven) en heeft te maken met 12 gelijkvloerse spoorwegovergangen. Daarnaast ligt Vught aan 2 belangrijke verkeersaders de A2 en de N65. Circa 7000 inwoners wonen binnen 250 meter afstand van het spoor. De cumulatie van geluid, trillingen, veiligheid en oversteekbaarheid zal zonder goede maatregelen tot verdergaande nadelige sociaal-economische effecten leiden.

4. *In de milieueffectrapportage voor de gemeente Vught zullen de nadelige sociaal-economische effecten onvoldoende naar voren komen.*

Verwacht wordt dat de nadelige sociaal-economische effecten in de gemeente Vught onvoldoende in de milieueffectrapportage voor het tracé Meteren-Boxtel naar voren zullen komen. Dit komt omdat de systematiek van de milieueffectrapportering niet in de cumulatie van factoren voorziet zoals ze in Vught aan de orde zijn.

¹ Verbinding tussen: Rotterdam-Drechtsteden-Moerdijk-Breda-Tilburg-Eindhoven-Venlo-Duitsland.

5. *De in het kader van PHS voor de gemeente Vught gereserveerde bedragen lossen de problemen op het gebied van de barrièrewerking maar beperkt op.*

In het kader van PHS is door het ministerie van I&M € 150 miljoen gereserveerd voor de spoorproblematiek in Vught. Voor dit bedrag gelden geen eisen voor cofinanciering. Tevens is door het ministerie een bedrag van maximaal € 25 miljoen gereserveerd op basis van 50% cofinanciering door de regio, om de overweg aan de Wolfskamerweg ongelijkvloers te maken. Hiermee komt het totale financiële kader voor de gemeente Vught in eerste instantie op € 200 miljoen. Voor dit bedrag kan voor de gemeente Vught aan de wettelijke eisen op het gebied van geluid, trillingen en veiligheid worden voldaan. De problemen op het gebied van de barrièrewerking (oversteekbaarheid en geluidschermen) worden hiermee voor een beperkt deel opgelost.

Datum

10 juni 2013

Documentnummer

3426260

6. *Het ministerie van I&M is bereid om extra middelen voor de verdiepte ligging van het spoor in Vught te reserveren, mits hiertoe tot redelijke afspraken met de regio kan worden gekomen voor cofinanciering.*

De inwoners van de gemeente Vught hebben zich verenigd omdat ze een verdiepte ligging van het spoor als enige maatschappelijk verantwoorde oplossing zien voor de huidige en toekomstige generaties. Om de verdiepte ligging te kunnen realiseren is naar verwachting een bedrag nodig van tussen € 300 miljoen en € 550 miljoen. Er wordt onderzocht over welke lengte een verdiepte ligging het meest kosteneffectief is. Het ministerie van I&M is bereid om de extra middelen voor de verdiepte ligging van het spoor in Vught te reserveren, mits hiertoe tot redelijke afspraken met de regio kan worden gekomen voor cofinanciering.

7. *De spoorwegovergang Tongersestraat in Boxtel levert al decennia problemen op met de oversteekbaarheid en verkeerscirculatie.*

De dubbele spoorwegovergang aan de Tongersestraat in Boxtel levert al decennia lang problemen op met de oversteekbaarheid van het spoor en de verkeerscirculatie. Door de realisatie van het tracé Meteren-Boxtel zal de oversteekbaarheid van de spoorwegovergang problematischer worden en de verkeerscirculatie nog verder stagneren. In het kader van PHS is door het ministerie van I&M maximaal € 25 miljoen gereserveerd op basis van 50% cofinanciering door de regio, om de overweg aan de Tongersestraat ongelijkvloers te maken. Hiermee komt het totale financiële kader voor de gemeente Boxtel op maximaal € 50 miljoen. Voor dit bedrag kan de problematiek rond de overweg Tongersestraat op een goede manier worden opgelost. In het verleden heeft de provincie bij andere spoorse doorsnijdingen maximaal 50% van de kosten bijgedragen aan het te cofinancieren deel.

8. *Het dorpje Esch heeft spoorproblemen als in Vught, maar dan in het klein.*

De gemeente Haaren is in de studies naar het PHS niet als knelpunt genoemd. Het spoor schampt het dorpje Esch. Toch spelen in Esch

soortgelijke problemen rond het spoor als in Vught, maar dan in het klein. Een tweetal woningen staan dermate dicht op het spoor dat overlast van geluid en trillingen niet is te voorkomen. De aansluiting van de kruising Heikant-Runsdijk op de spoorwegovergang in Esch levert gevaarlijke situaties op voor fietsers en vrachtverkeer. In het kader van PHS is hiervoor door het ministerie van I&M geen geld gereserveerd.

Datum

10 juni 2013

Documentnummer

3426260

9. In de gemeente 's-Hertogenbosch is de afgelopen decennia al veel in het spoor geïnvesteerd.

In 's-Hertogenbosch spelen geen problemen meer op het gebied van de barrièrewerking, omdat de stad op nagenoeg alle plaatsen is voorzien van ongelijkvloerse kruisingen. Ten behoeve van de realisatie van PHS is eveneens veel in de stad geïnvesteerd. De provincie Noord-Brabant heeft reeds vele miljoenen euro's bijgedragen aan cofinanciering voor de Diezebrug en de stationsomgeving. De resterende knelpunten op het gebied van de leefbaarheid lijken met de middelen die door het ministerie van I&M zijn gereserveerd, voor de inpassing van de sporen in de ruimtelijke omgeving, te kunnen worden opgelost.

10. De realisatie van de stations Maaspoort en Eindhoven Airport past binnen het doel van het PHS om goede verbindingen te realiseren tussen multimodale knooppunten voor het reizigersvervoer.

Het tracé Meteren-Boxtel maakt onderdeel uit van de PHS-corridor Amsterdam-Eindhoven. De gewenste nieuwe stations 's-Hertogenbosch Maaspoort en Eindhoven Airport maken op dit moment echter geen deel uit van de scope van PHS. Wij hechten veel waarde aan deze stations. Investerings in nieuwe stations passen binnen het doel van PHS om tot goede verbindingen te komen tussen multimodale knooppunten voor het reizigersvervoer. Daarmee is te verdedigen om de stations 's-Hertogenbosch-Maaspoort en Eindhoven Airport een plek te geven in een bredere dialoog over de noodzaak en mogelijkheden voor cofinanciering.

Consequenties

De realisatie van het PHS tracé Meteren-Boxtel vergt een brede afweging van belangen waarbij het gaat om de noodzaak en mogelijkheden voor cofinanciering door de regio ten behoeve van een toekomstvast inpassing van de infrastructuur in de ruimtelijke omgeving.

De belangrijkste consequentie van de realisatie van het tracé Meteren-Boxtel zijn de kosten om de nadelige effecten op het gebied van de leefbaarheid² en de barrièrewerking³ tot een maatschappelijk aanvaard niveau te reduceren. De Staatssecretaris heeft middelen gereserveerd om

² Effecten van geluid, trillingen, veiligheid, visuele hinder.

³ Oversteekbaarheid en geluidschermen.

aan de wettelijke eisen te voldoen. De cumulatie van nadelige effecten op het tracé Meteren-Boxtel vragen om een dialoog over de cofinanciering van bovenwettelijke maatregelen voor de gemeenten Vught, Boxtel en Haaren. Door de toekomstige stations 's-Hertogenbosch-Maaspoort en Eindhoven-Airport hierbij te betrekken, kan worden onderzocht of mogelijk grotere voordelen voor de Brabantse inwoners zijn te behalen. Daarvoor moet wel tot redelijke afspraken over de cofinanciering worden gekomen tussen het ministerie van I&M, de provincie en de betrokken gemeenten. Bijvoorbeeld in de vorm van een package deal.

Datum

10 juni 2013

Documentnummer

3426260

Europese en internationale zaken

De investeringen in het tracé Meteren-Boxtel dragen bij aan het realiseren van goede verbindingen tussen multimodale knooppunten voor het reizigers- en goederenvervoer. Dit vergroot tevens de agglomeratiekracht en daarmee ook de concurrentiepositie van Noord-Brabant als geheel.

Communicatie

Ten behoeve van de voortgang en strategie voor het tracé Meteren-Boxtel wordt nauw samengewerkt met het ministerie van I&M, ProRail, de betrokken gemeenten en met de inwoners van Vught en Boxtel, die in het proces worden betrokken via participatiebijeenkomsten die het ministerie organiseert.

Vervolg

In de aanloop naar besluitvorming door uw Staten in de eerste helft van 2014 zullen beeldvormingmomenten met uw commissie Mobiliteit en Financiën worden gezocht in de 2^e helft van dit jaar.

Bijlagen

Ter ondersteuning van deze Statenmededeling kan gebruik worden gemaakt van de volgende websites en documenten:

- <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/openbaar-vervoer/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/09/06/ontwerpnotitie-reikwijdte-en-detailniveau-phs-meteren-boxtel.html>
- http://www.prorail.nl/Publiek/Infraprojecten/NoordBrabant/goederenroutezuidnederland/meerinformatie/Documents/Notitie%20R%20en%20D%20Mer%20PHS%20Meteren-Boxtel_webversie.pdf
- <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/02/13/definitieve-versie-visie-ambitie-en-doelen-lange-termijn-spooragenda.html>

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter de secretaris,

Datum

10 juni 2013

Documentnummer

3426260

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk drs. W.G.H.M. Rutten

Contactpersoon: Wim Brinker, WBrinker@brabant.nl, tel. 06-18303449
Bureau: E&M/OV